

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์*
ADMINISTRATIVE SKILLS IN THE 21ST CENTURY OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN UTTARADIT SECONDARY SCHOOLS

วราพร บุญมี

Waraporn Boonmee

พิมพกา ธรรมสิทธิ์

Phimphaka Thammasit

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

E-mail: warapoen1545@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 410 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า: องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ มี 5 องค์ประกอบหลัก 41 ตัวแปร ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ทักษะด้านการบริหาร ได้ 11 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 7.636 และร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 18.625 องค์ประกอบที่ 2 ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ได้ 11 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 7.259 และร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 17.704 องค์ประกอบที่ 3 ทักษะด้านการวางแผนและพัฒนา ได้ 9 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.977 และร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 14.579 องค์ประกอบที่ 4 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.437 และร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 13.260 และองค์ประกอบที่ 5 ทักษะด้านภาวะผู้นำ ได้ 6 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.178 และร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 12.62 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมได้ทั้งสิ้นร้อยละ 76.797

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ศตวรรษที่ 21, โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์

* Received 22 February 2020; Revised 29 March 2020; Accepted 15 April 2020

Abstract

The purpose of this research was to analyze the factors of administrative skills in the 21st century of secondary school administrators in Uttaradit. The sample groups used in the research were 410 people that include school administrators and teachers in Uttaradit. The research instruments were the 5 rating scale questionnaire with a reliability of 0.92. The statistics used for data analysis were factors analysis.

The finding of this research revealed that: administrative skills in the 21st century of the secondary school administrators in Uttaradit province consisted of 5 main factors 41 variables. The first main factor comprised 11 variables of administrative skills with an eigen value of 7.636 and a percentage of covariance was 18.625. The second factor had 11 variables of teamwork skills with the eigen value of 7.259 and the percentage of covariance was 17.704. The third factor had 9 variables of planning and development skills with the eigen value of 5.977 and the percentage of covariance was 14.579. The fourth factor had 4 variables of communication and technology skills with the eigen value of 5.437 and the percentage of covariance was 13.260. The fifth factor had 6 variables of leadership skills with the eigen value of 5.178 and the percentage of covariance was 12.62. These can explain the total covariance equals to 76.797%.

Keywords: Management Skills, 21st Century, Uttaradit Secondary Schools

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้อง

กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

อุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาคือการขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ทั้งผู้นำระดับสูงและผู้นำระดับกลางอย่างไ้ก็ตามองค์การต่าง ๆ ของไทย ยังขาดวิสัยทัศน์ คือผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่อีกจะตามกระแส นโยบายและแนวการทำงานของผู้นำระดับสูง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์และตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากแนวนโยบายที่ส่งมาจากเบื้องบนหรือแนวปฏิบัติเดิม ๆ ที่ทำกันมาช้านาน ซึ่งนายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำแนวทางการบริหารของรัฐบาลมาต่อยอดเป็นแนวทางและจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องการแผนยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล โดยได้มอบนโยบายการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตอนหนึ่งว่า คุณภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพจะสะท้อนให้เห็นในทุกภาคส่วนของโรงเรียน (ณัฐพล ทีปสุวรรณ, 2562)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถตอบสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) ในยุคของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องอาศัยทักษะหลากหลาย ด้านในการบริหารจัดการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ สำหรับนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหาร การศึกษา ดังนั้น การกิจใหม่ของนักบริหารการศึกษาในยุคนวัตกรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเพิ่มภารกิจทางด้านการจัดการนวัตกรรม หรือการบริหารนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของแวดวงการศึกษา (จักรกฤษณ์ สิริริน, 2562)

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะการบริหาร ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารและเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานตลอดจนพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน และครูจำนวน 962 คน รวม 994 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยพิจารณาอัตราส่วนของตัวแปรต่อขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Hair, J. F. J. และคณะ (Hair, J. F. J., 2006) ไม่ควรมีน้อยกว่า 1:10 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิด ตำรา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ได้จำนวน 41 ตัวแปร จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 410 คน และสุ่มตัวอย่าง โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 18 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 18 คน และครูจำนวน 392 คน รวม 410 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.76 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.916

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 41 ตัวแปร จากประชากรที่เก็บข้อมูลได้ จำนวน 410 คน ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ KMO (Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อใช้ในการวัดความเหมาะสมของข้อมูล พบว่าค่า KMO มีค่า 0.982 ซึ่งมากกว่า 0.5 จึงสรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสม ที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis จากสมมติฐาน

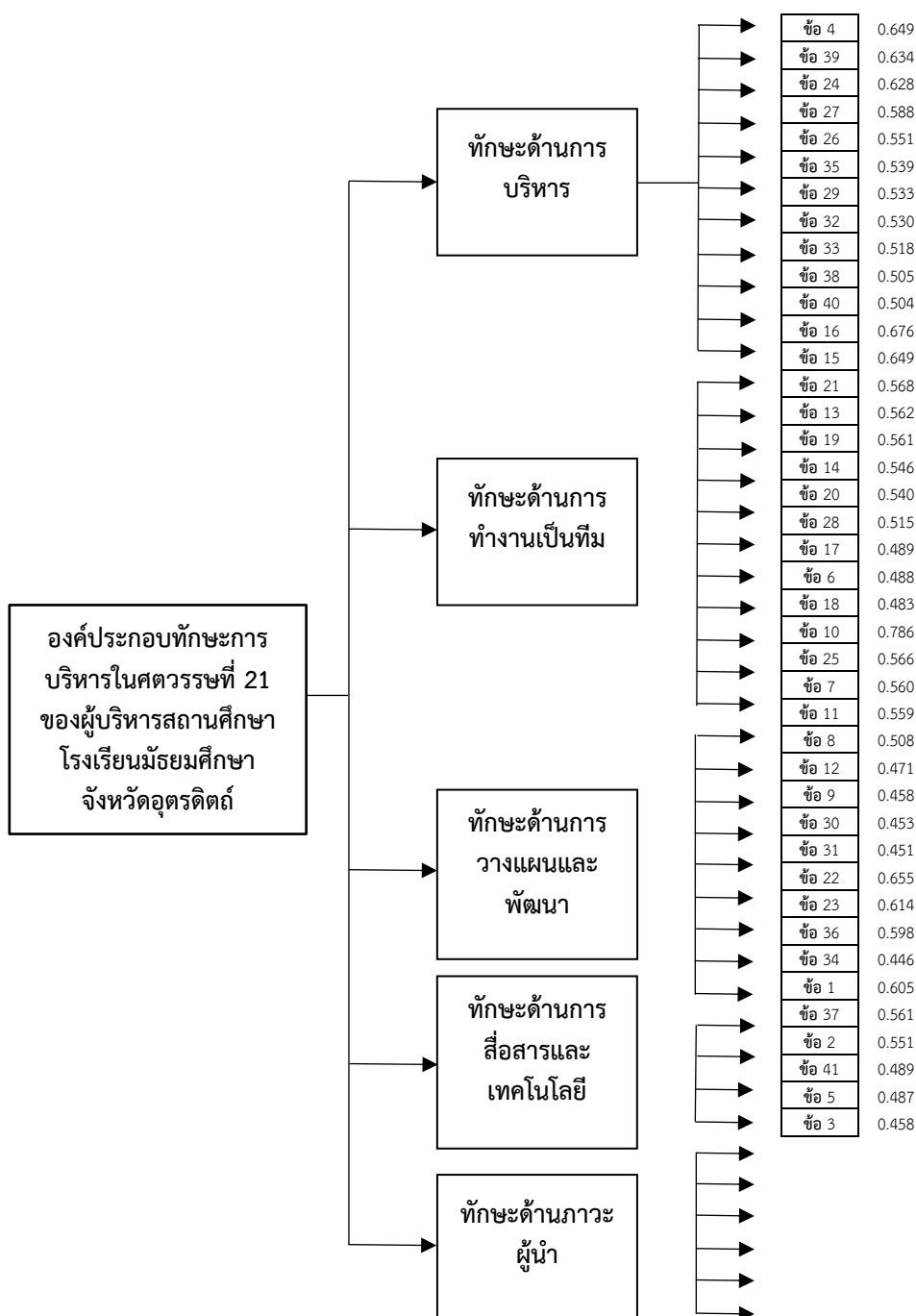
H0: ตัวแปรต่าง ๆ ($q_1, q_2, \dots, q_{41}$) ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H1: ตัวแปรต่าง ๆ ($q_1, q_2, \dots, q_{41}$) มีความสัมพันธ์กัน

และการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่า Chi - Square เท่ากับ 20022.141 ได้ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณ์ นั่นคือ ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันจึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ได้

2. พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบว่าตัวแปรแต่ละตัวควรอยู่ในองค์ประกอบใดใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดบนองค์ประกอบนั้น พิจารณาถึงจำนวนตัวแปรที่ร่วมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบ ได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 มี 11 ตัวแปร องค์ประกอบ ที่ 2 มี 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 มี 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 มี 4 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 5 มี 6 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวชี้วัดทั้งสิ้น 41 ตัวแปร

3. การกำหนดชื่อองค์ประกอบ พิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด โดยมีผู้วิจัย ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญร่วมให้ความหมายเพื่อความสอดคล้องกัน และนำเสนอองค์ประกอบแต่ละด้านเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย และค่าความแปรปรวนรวมจากมากไปหาน้อย ดังภาพ

ภาพที่ 1 ผังองค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถตอบสนองต่อการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้ตัวแปรทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 41 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อวัดความเหมาะสมของข้อมูล แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่ร่วมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งได้้องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ 41 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะด้านการบริหาร มี 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม มี 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 ทักษะด้านการวางแผนและพัฒนา มี 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี มี 4 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 5 ทักษะด้านภาวะผู้นำ มี 6 ตัวแปร ซึ่งสอดคล้องกับ นัยณ์ปพร ปะทิ ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ที่ช่วยค้นหาลักษณะหรือโครงสร้างของตัวแปรหลายๆ ตัวที่มีค่า สหสัมพันธ์ต่อกัน เป็นการลดตัวแปรให้น้อยลงเพื่อง่ายต่อความเข้าใจ ทำให้สามารถมองเห็น โครงสร้างและแบบแผนในลักษณะของความสัมพันธ์ ทำให้จำกัดความของตัวแปร และช่วยให้การ ตัดสินใจเลือกศึกษาตัวแปรและเห็นความสำคัญของตัวแปร (นัยณ์ปพร ปะทิ, 2556)

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในแต่ละด้านแล้วพบว่า มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. องค์ประกอบทักษะด้านการบริหาร เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยึดหยุ่นในการทำงาน รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ส่งเสริมความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา สามารถกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน

มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ มีความสามารถด้านการสื่อสารเจรจา และนำเสนอในที่สาธารณะ พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนและชุมชน บริหารงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม นำทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา และเป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แพรดาว สอนงพันธ์ ที่กล่าวถึง ทักษะด้านการบริหาร คือการที่ผู้บริหารเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร สามารถประยุกต์และบริหารตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารงาน ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้สามารถบริหาร โครงการ กิจกรรมและทรัพยากรต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ รวมทั้งบริหาร งบประมาณได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้และเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถจัดให้ชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการ และสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ได้ (แพรดาว สอนงพันธ์, 2557)

2. องค์ประกอบทักษะด้านการทำงานเป็นทีม เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการทำงานอย่างแข็งขัน ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สนับสนุนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ สามารถนำองค์ความรู้ทางการบริหารมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถแก้ปัญหาด้วยความรับผิดชอบ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้สามารถ กำหนดเป้าหมายในการบริหารงานได้อย่างชัดเจน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย ภัคดิประยูรวงศ์ กล่าวว่า การสร้างทีมงาน เป็นความ มุ่งหวัง จูงใจ และแนะนำบุคคลอื่นให้บรรลุเป้าหมาย เสริมสร้างความร่วมมือในการทำงาน และการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในองค์กรและกับกลุ่ม ลูกค้า ให้ความผูกพันเพื่อสร้างน้ำใจของการทำงานเป็นทีม มีความภูมิใจไว้วางใจกัน พัฒนาความ เป็นผู้นำในลักษณะต่าง ๆ จากการรับภาระชี้แนะ การให้คำปรึกษา การให้รางวัล และการ แนะนำให้ปฏิบัติ (อุทัย ภัคดิประยูรวงศ์, 2556)

3. องค์ประกอบทักษะด้านการวางแผนและพัฒนา เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถวางแผน วิเคราะห์ กำหนดนโยบายของสถานศึกษาที่มุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย กำหนดภารกิจงานอย่างมีอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก พัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียนด้านความรู้ทางปัญญา ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เรียนรู้และเปิดรับ

ความรู้ที่หลากหลายในการพัฒนาวิชาชีพ สร้างนวัตกรรมทางการบริหาร ทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เวลาในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จัดให้มีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย และประเมินกิจกรรมในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แพรดาว สนองฝัน และ Robinson กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนและสามารถวางแผนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สามารถวางแผนร่วมกันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คำนึงต่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นสามารถวางแผนได้อย่างมียุทธศาสตร์ กำหนดกิจกรรม ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ระยะเวลา งบประมาณได้อย่างชัดเจน จัดทำปฏิทินกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ จัดลำดับความสำคัญของภาระงานได้อย่างชัดเจน และสามารถนำแผนที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติและก่อให้เกิดผลดีทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างแท้จริง (แพรดาว สนองฝัน, 2557); (Robinson, J., 2012)

4. องค์ประกอบทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารงาน เช่น แอปพลิเคชัน อุปกรณ์ ICT สมาร์ทโฟน เป็นต้น สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาที่ 3 ในการสื่อสาร นำการวิจัยหรือนวัตกรรมมาใช้ในการบริหาร ปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษา และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแพรดาว สนองฝัน กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนและสรุปได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็นเข้าใจง่าย สื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาประเทศในอาเซียนได้เป็นอย่างดี สามารถเจรจา ตอรอง โนมน้าว และเกลี้ยกล่อม เพื่อให้เกิดผลดีในการปฏิบัติงาน สามารถนำการประชุม นำเสนอในที่สาธารณะได้อย่างมีอาชีพ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอก ได้ทันเวลาต่อเนื่องและโดยวิธีการที่หลากหลาย และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร เช่น Website, Line, Facebook เป็นต้น สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยจาก หลากหลายแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีเทคโนโลยีสำหรับผู้ปกครองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลานได้ รวมทั้งใช้เครือข่ายเทคโนโลยีในการบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ หมดเหตุ สามารถเรียกใช้งานได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว ทุกที่ทุกเวลา และใช้เทคโนโลยีในการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์

5. องค์ประกอบทักษะด้านภาวะผู้นำ เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาคิดงานในลักษณะเชิงบวก ทำงานโดยให้ความเสมอภาคแก่บุคลากร ดูแล เอาใจใส่บุคลากรในสถานศึกษา สามารถจัดหางบประมาณเพื่อมาสนับสนุนการบริหารงานในสถานศึกษา มีการปรับตัวให้รับมือกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถสะท้อนผลการทำงานได้ สอดคล้องกับ ผ่องพรรณ พลราช ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์มุ่งความสำเร็จของผู้เรียน วางแผนเพื่อพัฒนาเชิงกลยุทธ์ในระดับเขตพื้นที่ ระดับโรงเรียน ตามบริบทของวัฒนธรรมชุมชน ความสนใจของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน และเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในองค์กรให้ทำงานตามความถนัด และความสามารถของตนเองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน ตลอดจนสามารถบริหารทรัพยากรอื่น ๆ ในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และกำหนดเป้าหมาย แผนงานในการไปสู่เป้าหมายนั้นได้อย่างชัดเจน (ผ่องพรรณ พลราช, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ทักษะด้านการบริหาร องค์ประกอบที่ 2 ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 3 ทักษะด้านการวางแผนและพัฒนา องค์ประกอบที่ 4 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 5 ทักษะด้านภาวะผู้นำ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรนำองค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาตนเองให้มีทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบประเมินด้านทักษะการบริหาร เพื่อคัดเลือกครูเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษณ์ สิริริน. (2562). *Innovation Management ตีตปีกลสถานศึกษาสู่ยุค 5.0*. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2562 จาก <https://www.salika.co/2019/09/05/innovation-management-educational-5-0-era/>

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2562 จาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf
- ณัฐพล ทิพย์สุวรรณ. (2562). นโยบายการศึกษา. *วิทยาทารย์ วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู*, 118(10), 5.
- นัยน์พร ปะทิ. (2556). องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา . สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*.
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences*, 1(1), 27.
- แพรวดา สอนง้วน. (2557). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุทัย ภักดีประยูรวงศ์. (2556). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- Hair, J. F. J. (2006). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Prentice Hall.
- Robinson, J. (2012). *Crawling Out - of - box: 5 New Skills for 21st Century School Leaders*. Retrieved August 18 , 2019, from <http://the21stcenturyprincipal.blogspot>